

ישראל במלחמה

גיליון מס. 2902 * כג חשוון תשפ"ו * 14 בנובמבר 2025

כפר הנשיא * עלון פנימי

עורכת: דורית צחור dorittb1963@gmail.com

בית כפר הנשיא מודיע בצער על
פטירתו של
לני יודאיקין ז"ל
ומשתתף בצערם של
שושנה, ביני, הלל וכל המשפחה.

אבא

היית לנו והינך מצפן מוסרי וערכי. ככה גידלת אותנו.

תמיד היית האבא המבוגר שבחבורת האבות – בפער.

חינוך old school של ילד שגדל בחיידר ואחר כך במערכת החינוך הבריטית בדבלין אירלנד. משפחה קשת יום. למדת בעצמך, בתור יהודי בסביבה נוצרית שצריך לעבוד כדי לשרוד, לעבוד קשה כדי להתעלות ועוד יותר קשה כילד עם דיסלקציה בסביבה שלא ידעה מה זה.

סיפרת שלמרות הקושי האובייקטיבי הצטיינת בהכל (לפי מדדים כמובן) יחד עם החבר הכי טוב שלך, יהודי טוב בשם ראלף שליווה אותך עד לפני שנה.

מכיוון שלא יכולת לכתוב בזמן שמדברים – זה פשוט לא פעל יחד, ההקשבה והכתיבה – שיטת הלימוד שפיתחת הייתה כולה על בסיס זיכרון.

ההצטיינות הביאה מילגות שפיצו על הקושי הכלכלי ואיפשרו לך להמשיך ללמוד.

ככה חינכת אותנו – קשה, דרישה עצמית גבוהה. להיות מדויקים, לא להיות מוסחים מהסביבה – "תשאלו את הקול הפנימי שלכם מה נכון לעשות".

כל יום כשחזרנו מבית ספר הייתה שאלה ברורה – "למדת משהו חדש?" או "מה חדש למדת?". אם ענית שכן התגובה הייתה – "אז זה יום טוב - Then it's a good day"

על בסיס המלגות וההצטיינות גם התקבלת להנדסה והתחלת באקדמיה אבל פציעה של אבא שלך – "זיידא" בפינו, אילצה אותך להפסיק את הלימודים ולעזור להתפרנס ובמידה רבה שינתה את מסלול חיך.

במעבר ללונדון וכניסה למעורבות בתנועת הנוער הבונים החלטת לעלות לארץ עם אידיאולוגיה כפולה – ציונות, כאידיאולוגיה לאומית - ולמצוא להורים שלך מקום טוב יותר לעבור אליו – כמשימה אישית/משפחתית.

לפני 3 שנים ביום ההולדת 90 שלך הספקתי להגיד לך שאני מקנא בך בהיותך חלק מהדור היהודי הכי משמעותי מאז משה. דור שהגיע מתוך שברי מלחמת העולם השנייה אל הכלום שהיה פה והקים חברה, ישוב ומדינה לתפארת, מובילה באין ספור מדדים. היית שיקוף סיפור המדינה.

את המסע האישי שלך בארץ התחלת בעמיעד עם גרעין ג' של "הבונים" והחלטת שהחברה שם לא מספיק מקבלת פנים ופלורליסטית עבור ההורים שלך. לכן יצאת למסע סביב המדינה בחיפוש אחר מקום מתאים. עשית זאת עם סימון שהפך לחברך הטוב עד שנה שעברה. הוא מחכה לך.

בסוף המסע הגעת לפה – הרגשת שמצאת את החברה הנכונה לקלוט את הוריק ולפה באמת הבאת אותם.

החיים שלך פה תמיד היו סביב שליחות ועשייה למען התנועה/הקיבוץ/החברה/המשפחה, עשייה שקטה – מים שקטים, חריש עמוק.

לעבוד באכסנייה בירושלים עבור התנועה עם נוער מחו"ל (בדיעבד, בווידי של השנים האחרונות עסקת שם גם בפעילות ענפה לטובת כוחות הבטחון – נקרא לזה "גיוס דרכונים")

חינוך בבית הספר כדורי – לדברך, אחד התפקידים בהם נכשלת בענק ולכן בצניעות הראויה פינית את התחום לאחרים. כדברך "אם אתה לא טוב בזה אחרי שניסית באמת – תשאיר את זה למי שכן"

הייתה גאה מאד בקבלת ניהול בריכות הדגים והבאתם לשיאים כלכליים ובהמשך כאיש ת"פ במפעל ומקים מרכז העיבוד השבבי.

כל הזמן הזה לא הפסקת ללמוד – היית אוטוידקט בילתי נלאה: היסטוריה, צפרות, בולאות, תפ"י, משנה, גמרא ותלמוד ועוד ועוד. לכל שאלה שעלתה בסלון היתה תשובה באחד ממאות הספרים על הקיר. הזינוק הזה מהכורסא, בהתלהבות, לשלוף את הספר הנכון ולמצוא תשובה – כמה ניוון יש ב-AI...

בכיתה ג' אולי אחד מרגעי הגאווה הגדולים שלי – יעל שפרונג לימדה אותנו ביטויים. היא הגיעה ל"איש אשכולות" – וחיפשה דוגמה – אתה הדוגמא שהיא נתנה.

היית שקט אף פעם לא המרכז החברתי אבל היית מאד חברתי. תמיד היה זרם של אנשים שהגיע הביתה, לסלון להתייעץ, להיפגש, למצוא תשובה, לחבר בין אנשים להרביץ שיעור בהיסטוריה של ימי הביניים, יהדות, או "מה זה קיבוץ?"

תמיד היו בסלון אחים מאומצים – מתנדבים, אולפניסטים מכל העולם. זה היה שיעור בנתינה ואני מנחש שגם עבורנו, חשיפה לתרבויות של העולם הגדול לילדים בקהילה קטנה. הרבה מהם בקשר גם היום.

ידעת שבאת מתא משפחתי מאד קטן, ממשפחה שאין כמעט עוד אנשים ממנה – יודאיקין. מי שהיה נכחד בשואה.

כשנתקלת במקרה באדם אחר ברחובות ירושלים עם מבטא דרום אפריקאי שהציג את עצמו קודם כל-כשמוך ובהמשך השיחה, בחוצפתו, גם כ- לן יודאיקין, הוצת בך משהו ששלח אותך למסע חקר אין סופי של שורשי המשפחה. כמו כל דבר, עשית את זה ביסודיות ובהתמדה והגעת לתוצאות בלתי סבירות. בעומקן - חזרה עד לרש"י. וברוחבן – כ-8000 איש שחיברת ביניהם לעמותה משפחתית עם מפגשים, קרנות סיוע, חילוץ אנשים מאחורי מסך הברזל, מסעות חקר בכל העולם ועוד – לא רע בשביל ילד עם תא משפחתי של ארבעה מהחדר בקיבוץ.

בפנסיה עוד הספקת להתפרנס מחקר שורשים עבור אנשים שביקשו זאת. חיבור של אהבותיך – חקר, שליחות, עשייה למען, היסטוריה, יהדות וציונות.

כנראה שבכל השליחתו הזו קצת שכחת את עצמך ובגיל 40 היית הרווק הזקן פה. אבל כמו כל דבר, שכהחלטת שצריך לטפל בנושא, גם את זה עשית בהצטיינות. "קטפת" לבני המשק השרמנטים את המתנדבת היפה.

איזו זוגיות – אין דברים כאלו – אהבה הדדית ועיוורת שלא הסתיימה ולא פחתה – כבוד הדדי,

עשייה למען, והשלמה אחד של השניה. איזה מזל, כי עם כל הקשיחות שלך מצאת את האדם הכי מכיל, רך, צדיק ואוהב שניתן למצוא ויחד הייתם – דוגמא לזוגיות אין סופית.

איפשהו בשנים האחרונות לפני שהתערפלת התחילו לצוץ קצוות של סיפורי מוסד "The Boys" כמו שקראת להם, אבל החשוב שבהם היה שוויתרת על האפשרות לפתוח תחנה בחו"ל כי שבועיים לפני זה הצעת לאמא נישואין והסכמתם שהיא תבוא הנה.

את האהבה שלכם הוכיחו 3 השנים האחרונות והקשות מאז השבץ. אמא בסעד אין סופי וקשוח, לא וויתרה עליך לרגע, ואתה מתוך הערפול גם כשהתקשת מאד לדבר, התאמצת כל פעם למצוא את הדרך להגיד לי (בהרבה נוסחים וצורות) – "תדאג לה". נדמה לי שהחזקת כל-כך הרבה זמן רק כי דאגת לה.

אבא מכאן זה עלינו הילדים והנכדים שכל-כך אהבת וכל-כך היית גאה בהם – תהיה שקט, אנחנו נדאג לה.

אולי נקודה אחרונה - חיפשת בעצמך כל הזמן להתבונן, ללמוד ולהשתפר.

כשהייתי בן 16 אמרת לי בפעם הראשונה שאתה אוהב אותי – כבר אמרתי – חינוך OLD School.

באותו יום גם התוודית שלמרות שידעת שאבא שלך אהב והעריך אותך הוא מעולם לא אמר לך את זה.

מאותו יום דאגת להגיד לי שאתה אוהב אותי יותר ויותר. עד שזה הפך להרגל. שברת את החסם.

מי שיקרא את ההספד הזה שוב יראה שבכל פסקה יש מסר או ערך – והמסר הזה חזר לאורך החיים בדוגמא אישית ועשייה עבורנו הילדים שלך ובהמשך לנכדים שלך – ככה חינכת אותנו: איך להתנהג לזולת, ציונות, הכלל לפני הפרט, עבודה קשה, לימוד, התמדה, שיפור מתמיד, הקשבה למצפן הפנימי ועוד ועוד

זהו - עברת המון - טוב וקשה. לעולם לעולם בלי תלונה.

אני יודע, יש לך המון משפחה שם למעלה שאני יודע שאתה מת לפגוש. סוף סוף נפתרת מהקשיים הטכניים המטופשים האלו של המוות והזמן. אפשר להתקדם עם ראיונות, מפגשים ומחקר.

לא נעכב אותך יותר – תהנה!

היית לנו -אבא, אוהב, קשה, מצפן מוסרי וערכי

כמו שלימדת אותי השתדלתי ללמוד ממך מהטוב ומהפחות טוב.

לילדים אני אומר כל יום שאני מטורף עליהם.

וגם לך.

אוהבים, מעריכם ומוקירים – נוח על משכבך בשלום, אנחנו דואגים לאמא.

הלל וביני

Dad,

You have been, and still are, our moral and ethical compass. That's how you raised us.

You were always the older dad in the group – by far.

An "**old-school**" education of a child who grew up in a **Chaidier** and later in the British education system in Dublin, Ireland.

A struggling family. You learned on your own as a Jew in a Christian environment that you had to work hard to survive, harder to excel, and even harder as a child with dyslexia in a place and time that didn't understand what dyslexia is .

You told us that despite the objective difficulties, you excelled in everything (according to metrics, of course) along with your good Jewish best friend Ralph that kept on with you until last year.

Since you couldn't write while speaking (it just didn't work together - Listening and writing) the learning method you developed was entirely memory-based. Excellence brought scholarships that compensated for financial hardship and allowed you to continue your studies.

That's how you taught us – tough, a high demand on ourselves. To be precise, not to be distracted by the environment – 'Ask your inner voice what is the right thing to do.'

Every day when we came home from school, there was a clear question – 'Did you learn something new?' or 'What did you learn today?' If I answered yes, the response was – 'Then it's a good day.'

Based on scholarships and excellence, you were also accepted into engineering and began academia, An injury to your father – our Zeida, forced you to stop your studies and help earn a living, and to a large extent changed the course of your life. By moving to London and becoming involved in the **Habonim** youth movement, you decided to make Aliya to Israel with a dual ideology—Zionism as a national ideology—and 'to find a better place for your parents to live', as a personal/family mission. Three years ago, on your 90th birthday, I managed to tell you that I envy you for being part of the most significant Jewish generation since Moses. A generation that came out of World War II to the void that existed here and established a society, settlements, and a leading state by countless measures.

You began your personal journey in Israel in **Ammiad** with **Habonim Garin Gimel** and decided that the society there was not welcoming and pluralistic enough for your parents. Therefore, you set out on a journey around the country in search of a suitable place. You did this with Simon, who became your close friend until last year. He is waiting for you. At the end of the journey, you arrived here on **Kfar Hanassi** — you felt that you had found the right community to accommodate your parents, and this is where you truly brought them.

Your life here has always revolved around mission and action for the movement/kibbutz/society/family, quiet endeavors— still waters, deep plowing.

Working for the **Habonim** at a hostel in Jerusalem with youth from abroad (in retrospect, as you confessed in recent years, you were also involved there in extensive activities for the security forces — let's call it 'passport recruitment').

Education in Kaduri boarding school —according to your words, one of the roles in which you failed spectacularly, and therefore, with proper humility, you handed over the field to others. As you said, 'If you're not good at it after truly trying – leave it to those who are.'

You were very proud of taking over the management of the fish ponds and bringing them to economic heights, and later as an operations manager in the factory and establishing the Machining center.

Throughout this time, you never stopped learning – you were a tireless autodidact. History, birdwatching, Mishna, Talmud and Gmara, operations management, and on and on.

For every question that came up in the living room, there was an answer in one of the hundreds of books on the wall. That leap from the armchair in enthusiasm to grab the right book and find an answer – how much degeneration there is in AI...

In third grade, perhaps one of my greatest moments of pride – Yael Shperung taught us Hebrew expressions. She reached 'Renaissance man' – and looked for an example – you were the example she gave.

You were quiet, never the social center, but you were very social. There was always a stream of people who came home, to the living room, to consult, meet, find an answer, connect people, embellish with history, or 'What is a kibbutz?'

There were always "adopted siblings" in the living room – volunteers, Hebrew studio students (**Ulpan**) from all over the world. It was a lesson in giving and I guess for us the kids also a method of exposure to the cultures of the big world for children in a small community. Many of them are still in touch today.

You knew you came from a very small family, from a family that almost no one else remained from – the Yodaikin family. Most of whom were exterminated in the Holocaust;

when you accidentally encountered in the streets of Jerusalem another heavy south African accented person who introduced himself first as Len (your name) and later on, in his impudence as Len Yudaikin, something ignited in

you and sent you to An endless journey of researching our family roots. Like everything else, you did it thoroughly and persistently, achieving incredible results in both depth (tracing back to Rashi) and extent – about 8,000 people whom you connected into a family association with meetings, aid funds, rescuing people from behind the Iron Curtain, research trips, and more – not bad for a kid from a four-person family and from your small Kibbutz apartment.

Even in retirement, you managed to make a living from genealogical research for people who requested it. It was a combination of your passions – research, mission, doing for the other, history, Judaism and Zionism.

Apparently, in all this dedication to others, you somewhat neglected yourself, and at age 40, you were the "old bachelor" on the Kibbutz. But like everything else once you decided this needed attention, you did this with excellence as well, and you captured the most beautiful volunteer around. What a relationship you grew – there's nothing like it – mutual and blind love that never ended or diminished – mutual respect, working for the benefit of each other, and complementing each other. What luck, that despite your toughness, you found the most accepting, gentle, righteous, and loving person one could find, and together you were – an example of endless partnership.

Somewhere in recent years, before you became foggy-headed, stories of the MOSAD 'The Boys', as you called it, started to emerge. The most important thing among them was that you gave up the chance to open a "station" abroad because two weeks before that, you proposed to Mom, and you agreed that she would come here.

Your love was proven over the past three challenging years Since the stroke. Mom never gave up on you. Not even for a moment. and you, each time, through the haze, even when it was very difficult to speak, what you would say to me was (in many versions and forms) – "Take care of her". It seems to me that you held on so long just because you cared for her. Dad, from here it's up to us, the children and grandchildren, whom you loved so much and were so proud of – be assured, rest in peace.

Perhaps one last point – you constantly sought to observe, learn, and improve yourself. When I was 16, you told me for the first time that you love me – I already said it – OLD School. On that day you also confessed that although you knew your father loved and appreciated you, he never told you that. From that day, you made sure to tell me that you love me more and more often, until it became a habit. the barrier was broken.

Whoever reads this eulogy again will see that in every sentence there is a moral or value – and that lesson was demonstrated to us through your life by

personal example to us - your children, and later to your grandchildren – this is how you educated us: How to treat others, Zionism, take care of the collective before the individual, hard work, study, perseverance, continuous improvement, listening to the inner compass, and much more.

That's it – you went through a lot good and harsh. Never Never complaining.

I know you have a huge family up there that I know you're eager to meet.

Now that you have managed to overcome these stupide technicalities of death barrier and time you can move forward to meeting, interviewing and exploring, all your un reached ancestors.

We won't keep you any longer – enjoy!

You were for us – a father, loving, tough, and a moral and ethical compass.

I try to learn from you as you taught us to do. From the good the better and the lesser.

To my children I say I love them every day, and also to you.

We love you, appreciate you, and honor you – rest in peace, we are taking care of Mom.

Hillel and Binny

I was lucky to grow up with a father like mine. As a kid, he made our lives simple by painting things in black and white. Everyone's role was "clear." If I wanted love and warmth, I always knew where to find it — it wasn't with my dad. But if I wanted a safe place, if I wanted to know right from wrong, if I needed moral advice, or if I was missing some details to complete the bigger picture in front of me — I could always find an open door, clarity and a willingness to share.

Although he showed us how to be tough, there was always humor in the room. And boy, did he like it dry.

My father was born in Ireland. Not only was he a Jew in an unfriendly place, but he was also small in size. So it makes complete sense that he relied on his greatest strength — his mind. My father was an unofficial historian. He knew more about world history than most of us ever will. He was also an unofficial Jewish scholar — he knew the Talmud, the Gemara, the Mishna, and I'm sure a few other books I've never even heard of.

He was, however, an official genealogist — a field that perfectly connects history and Judaism. In a time when there is endless debate and gaslighting about our connection to this land, for us it was simple: my father proved that we were descendants of King David, generation after generation.

I guess growing up in the Diaspora made him appreciate things we take for granted — like traveling freely in our own land, speaking our own language without fear. After all that, it made perfect sense for him to make Aliyah and help build our country — whether by farming fish, (kind of) serving in the Air Force, developing the kibbutz and the factory, all while never neglecting his family across the world.

He loved meeting relatives, hearing their stories, and fitting them into the great mosaic called *the Yodaikens*. He showed them they were part of something bigger. He showed them they belonged.

It was only after I turned 18 that I began to see my father's vulnerable and gentle side. I saw him struggle with the changes happening around him, losing interest in the present and getting lost in the past. But he always stood tall, greeted us with a smile, showed interest in our lives — and if there was room for a joke, he appreciated it, whether he was the one telling it or hearing it.

In the end, he taught us what truly matters in this world. The words he said to us most often were the simplest and most powerful of all: *"I love you."*

I know the last three years were hard for you, and if I had any part in that, I'm sorry. Please know that I heard you loud and clear every time you told me you loved me — and I will forever cherish those words. I pray to God that you also heard me when I told you the same — as you closed your eyes for the last time.

You led a good and remarkable life. You did good for so many people — anyone who knew you would agree. You built a home in Israel, a united family that loves you and will always remember you.

Now you can rest. And I'd like to believe that you are reunited with all the family and friends you loved and lost over the years.

I love you, Abba.

Hillel

לזיידא אהוב שלנו

חיית במסווה של קשוח, סבא קשוח, אבא קשוח- אבל אנחנו ידענו ואולי זו רק פריוילגיה של נכדים שבעצם היית אחד הבדחנים.

היית מצחיק ושנון בעל זיכרון מדהים.

מי שלא יודע סבא שלי היה חוקר שורשים, וקשריו היו רבים ורחוקים בכל פעם הוספתי לשמוע על עוד בן דוד, חבר קרוב שהוא גם בן משפחה, נכד של אח של סבא של זיידא או בעלה של דודה רחוקה- הוא התעניין חקר ומצא קשרי משפחה בכל קצוות תבל ושמר על קשרי מכתבים וביקורים עם אנשים רבים. כשעלתה שאלה באויר, התלבטות על מאורע כלשהו בשנה כלשהי או על בן משפחה קרוב- רחוק, רחוק-רחוק וגם קרוב- קרוב התשובות והידע הרב פשוט זרמו ממך. גם בימים קשים, גם כשכבר לא ממש שמעת או ראית את השואלים כשמדובר בתאריכים וחישובים לא פגשתי אדם עם ידע רב ממך.

הזיידא שלי היה אספן בולים, דובר ששפות רבות ואחד האנשים החכמים.

זיידא באת לאכול אצלנו מידי שישי מוקף בבובי, הלל, גון, ההורים שלי והנכדים שלך (אנחנו), היית יושב בקצה השולחן ומביט בגאווה על המשפחה האהובה שהקמת- אז תודה- תודה שבחרת את המקום הטוב בעולם להקים בו משפחה ותודה שחינכת אותנו לכבוד ואהבה

על אף הקשיחות לא המעטת באהבה וכשהדיבור כבר היה קשה עלייך המשפט

שאוילי השתמשת בו הכי הרבה בפנייה אלינו היה – "I love you".

גם בימים קשים אנחנו הנכדים עוד הצלחנו לחלץ ממך חיוכים ואתה היית מגיב בחיוך מתאמץ בלחיצת יד קלה או בנשיקה באויר-

הדיבור אולי היה קשה אבל בדיחות הדעת הייתה זורמת ממך בצורה די מפתיעה

ולעיתים כשאמרת לי- "I love you"

והחזרתי לך ב- "I love you too"

היית מפתיע אותי ב- "I love you three....."

אז זיידא- "I love you ten" – וגם בעברית אני אוהבת אותך לפחות עשר וכמוני גם

אחיי ואחותי אוהבים וכבר מתגעגעים

מהנכדים

To our Dear Zaida

You lived in the guise of a tough guy, a tough grandfather, a tough father - but we knew and maybe it's just a privilege of the grandchildren that you were actually one of the jokers.

You were funny and witty with an amazing memory.

For those who don't know, my grandfather was a genealogist, and his connections were many and far-reaching. Every time I heard about another cousin, a close friend who was also a family member, the grandson of Zaida's grandfather's brother or the husband of a distant aunt - he was interested, researched and found family connections in all corners of the world and maintained correspondence and visits with many people. When a question came up in the air, wondering about some event in some year or about a close family member - distant, far-distant and also close-close, the answers and the wealth of knowledge simply flowed from you. Even on difficult days, even when you no longer really heard or saw the questioners, when it came to dates and calculations, I have never met a person with more knowledge than you. My Zaida was a stamp collector, spoke many languages and was one of the wisest people.

Zaida, you came to eat with us every Friday surrounded by Bobby, Hillel, Gon, my parents and your grandchildren (us). You would sit at the end of the table and look proudly at the beloved family you had established - so thank you - thank you for choosing the best place in the world to establish a family and thank you for raising us with respect and love. Despite your harshness, you did not diminish your love and when speaking was already difficult for you, the sentence you perhaps used the most when addressing us was - "I love you."

Even on difficult days, we grandchildren still managed to extract smiles from you and you would respond with an effortful smile, a light handshake or a kiss in the air-

Speech may have been difficult, but the wit would flow from you in a rather surprising way and sometimes when you said to me - "I love you"

And I returned it with - "I love you too"

You would surprise me with - "I love you three".....

Then Zaida - "I love you ten" - And in Hebrew too I love you at least ten and like me my brothers and sisters also love and miss you already

מהנכדים

I want to share a few thoughts about my friend Lenny.

I had known him for close to eighty years. We went on holidays together, in our bachelor days would

do all the usual young people stuff but with one difference. One could never think of Lenny as young. He was very often the only adult in the room.

He had many talents but preferred not to talk about them. For years I was convinced that he was totally non technical till I realised one day that his technical training and skills were far beyond mine. To Lenny this made no difference to our friendship.

Later in our lives when Carol and I were starting a family, we became an inseparable three-some and could spend hours talking about anything, he was so knowledgeable. As a child our daughter Sari was convinced he was her uncle.

He was always very concerned about our welfare and while never prying was always ready with helpful and sensible advice.

There were many things that happened in Israel and the world that angered and upset Lenny but he took everything philosophically. I never heard him swear.

One of the few things about Lenny that puzzled me was his distaste for any sort of physical activity. He would much rather sit at home with a good book or work on his family genealogy. He refused to learn to drive and turned down requests to sit on committees even though on the occasions he did it was with all his thoroughness.

I am reminded of the time in the early nineteen sixties when I was on the team working in the fish-ponds, of which Lenny was put in charge. The equipment and conditions were primitive and the work was hard but Lenny didn't "play the boss" and worked side by side, often in freezing water, with the rest of us. He never had a problem finding a driver to take him out to the ponds at three o'clock on a cold and rainy morning.

One day while taking a tank load of fish to the market in Tel Aviv, at a stop in Hadera for a routine check, Lenny discovered that an air pipe in the tank had come apart and if it wasn't fixed most of the fish would die. He had no choice but to strip down to his underpants, jump into the tank and hope to find and reconnect the pipe. After what seemed like minutes and onlookers began to get worried he finally emerged triumphantly but missing the underpants. He calmly got into the cabin of the truck where he was able to dry and dress himself. The fish were saved.

.When Lenny finally married Shoshana it was, predictably, for all the right reasons. True love is something that grows with time but their marriage was also based on mutual respect and care for each other from the very beginning and they raised their children with all the right values

Lenny was a friend not only shall I never forget, but whose memory his other friends and family can be justly proud of.

Paul Bilgory

קריסטל נאכט | ליל הבדולח | 9 בנובמבר

1. ההיסטוריה כותבת לנו רמזים של כתובות על הקיר "מנה מנה תקל ופרסין" הבעיה היא שמרוב כתובות איש כבר לא מסתכל על כתובת אחת שעל הקיר.

2. היום קריסטלִנְכֵט

האָמֶת היא ההפך
ממנה במרוצת הזמן.

היום קריסטלִנְכֵט.
קולות נפץ הזכוכית
הנשברת בכל רחבי
הבית השלישי,

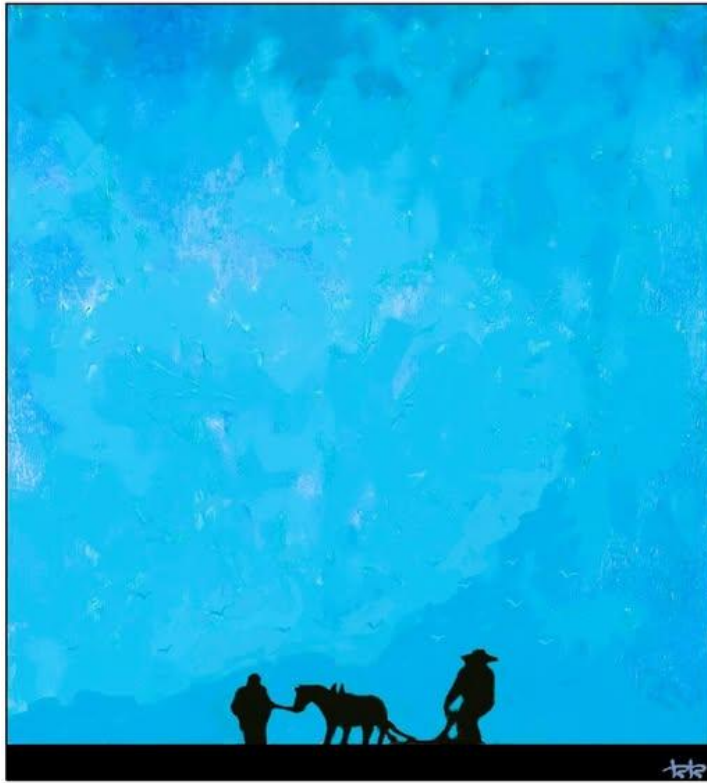
מתרסקים באַזְנֵינוּ הזוֹכְרוֹת
מצלצלים בגרון נחר אַזְהָרָה:
זְהִירוֹת תָּג מְחִיר !

האמנם עוד יבואו?

1. חולפות להן 41 שנים מאז כתבה לאה גולדברג את שירה הידוע "האמנם עוד יבואו ימים בסליחה ובחסד, / ותלכי בשדה, / ותלכי בו כהלך התם, / ומחשוף כפ-רגלך ילטף בעלי האספסת, / או שלפי-שבלים ידקרוך ותמתק דקירתם", ועד שבשנת 1984 יכתוב המשורר והזמר מאיר אריאל שיר תשובה ללאה גולדברג. לשיר הוא יקרא "שדות גולדברג".
2. כוחו של משורר טוב בא לידי ביטוי ביכולתו המדויקת להגדיר את אופי הקשר של האדם למקום ולזמן. כל מקום וכל זמן. המקום שדימתה לאה גולדברג בעיני רוחה היה מקום בו אפשר להלך לבד ללא פחד. מקום שהדברים בו פשוטים וחיים ומותר במ לגוע. מקום שמותר בו לאהוב. הייתי מוסיף גם מקום נטול כל ציניות מכרסמת. מאיר אריאל בשירו "שדות גולדברג" מגלה לנו מה אירע לשדה המטפורי שלה כעבור 41 שנה.
3. מול "את תלכי בשדה לבדך" של לאה גולדברג הוא מעמיד אזהרה שבקצה סימן קריאה, "ילדתי שלי אל תלכי לבדך:!"
- ילדתי שלי / אל תלכי לבדך. / אל תלכי לבדך / בשדה המוזהב. / ילדתי שלי / אל תלכי לבדך. הוא ימכור לך מרחב / השדה המוזהב. // הוא יקסום לך אלף גוון / בחידת מרחקיו, / אך בכל מקום לבו אוון / הוא לעיניך זב כזב זב אכזב. // ילדתי שלי / אל תלכי לבדך. / אל תלכי לבדך / בשדה המוזהב.
4. ובכן, חשוב להדגיש ששניהם מתארים את אותו שדה, אך בתקופות זמן שונות. וכן, כך נראה היום השדה שלנו. פתייני, ציני ומתנדל". בשדה המוזהב מוכרים גם אם וגם אב. זהו שדה הכוח, כסף, כבוד. המרנו את פשטות החיים שבהם היה מותר לגוע ולאהוב, בקסם אלף הגוונים. הפייק, האוון והכזב זב אכזב שהחליפו את האור שנמצא בשולי הענן.
5. לאה גולדברג ומאיר אריאל שוב אינם הולכים לבדם בשדה. אבל גם אף אחד אחר כבר לא הולך בו. היה שדה, רחב ידיים ופתוח עד לאופק, ואיננו עוד. הוא הומר בשדה העגל המוזהב. האדם בשירה של לאה גולדברג נמצא קרוב אצל השדה. בשירו של מאיר אריאל הוא מורחק ממנו. כמעט ואפשר לומר מגורש. לאה גולדברג ומאיר אריאל שניהם כבר אינם. אולי גם אנחנו עוד מעט. מה שנותר הם השירים ששרו וההבנה שהותירו אודות היותנו.
6. ללא מורא וללא משוא פנים הם מתארים את האופן בו אנו נקשרים אל המקום שלנו, ממש כמו שהם מתארים לנו את האופן בו אנו מתירים את הקשר אל המקום ויוצאים לרדוף חסרי נשימה אחרי קסם האכזב בן אלף הגוונים הטמון לו אי שם במלכודות הדבש המפתות.
7. ואחרי כל אלה בכל זאת טמונה בדברים נחמה קטנה. כי מעל ומעבר לנפתולי הזמן שני משוררים מתים שוחחו זה עם זה ואיתנו באמצעות שיריהם. והדברים שהם מוסרים לנו בשיריהם הם סוג של מגדלי אור להאיר בהם את

חשכת תהום הזמן וכאביו. שיריהם מאירים עדיין לכל מי שמוכן להבחין באורם
כדי להותיר עוד סיכוי לימים, שאם נרצה בכך מאוד, יתכן מאוד שעוד יבואו
בסליחה ובחסד.

נוף לילה
נוף לילה עגום
סהר חור משוטט ברקיע
גושי עצים אפלים מתעבים
בשקט פנסים של בדידות
מטילים אור בזהק על מדרכות
ריקות להזכיר שרק לא מזמן
שוטטו בני אדם כאן הלוך ושוב
הלוך ושוב
הלוך
ושוב
ודי

טוני מוריסון

1. "שפה מדכאת לא רק מייצגת אלימות; היא לא רק מייצגת את מגבלות הידע; היא מגבילה את הידע. ובין שהיא שפת הממשל המעורפלת או השפה המלאכותית של אמצעי התקשורת הסכלים; השפה הגאה והמסוידת של האקדמיה או השפה הממוסחרת של המדע; השפה המזיקה של ה"חוק בלא מוסר" או השפה המיועדת להדרת המיעוטים, המסתירה את הביזה הגזענית בחוצפה ספרותית – יש לדחות אותה, לבטל אותה, לחשוף אותה. זאת השפה ששותה דם, שמלקקת פצעים, שתוחבת את מגפיה הפשיסטיים אל מתחת לקרינולינות של אחריות ופטריוטיות בתנועתה חסרת המנוחה לעבר השורה התחתונה והתודעה הנמוכה. שפה סקסיסטית, שפה גזענית, שפה תיאיסטית – כולן סוגים אופייניים של השפות הממשטרות של האדנות. הן אינן יכולות להרשות (ואכן אינן מרשות) את הופעתו של ידע חדש, ואינן מעודדות החלפת רעיונות." (קטע מנאומה של טוני מוריסון בטקס קבלת פרס נובל לספרות)

2. טוני מוריסון | תבונה קורנת

אני יכול לשבת ולהתבונן
 כך שעות בתבונה הקורנת
 מפניה השחורות החרושות
 סבל ויפי של טוני מוריסון.

פינת הקריקטורה השבועית:

• לני יודאיקין ז"ל

הלך לעולמו חברנו לני יודאיקין הכהן ז"ל.

הרבה תמונות ואירועים עולים בזיכרוני עכשיו, ובעיקר (ולכן הוספתי את עובדת היותו של לני כהן) התמונה שבה שלושה דורות של כהנים: הסבא סידני, הבן לני והנכד ביני, יושבים בבית הכנסת שלנו, במועדון, בפינה השמאלית הקדמית, ביום הכיפורים. אני זוכרת זאת כסמל לחינוך יהודי ברוח הטובה, רוח המשפחה, רוח הקהילה. בהמשך, כשסבא סידני כבר לא היה עמנו, ישבו באותה הפינה לני, הבנים והנכדים.

ההספדים שנכתבו על לני ממצים את חוכמתו הרבה, את רוחב ידיעותיו, את הערכים שהנחו אותו, ושלל אורם הנחה וחינך את משפחתו, מומלץ לקרוא אותם ולהתרשם. ואני מרגישה שכל מה שאוסיף רק יגרע. ולכן אני רוצה להתרכז עכשיו באירוע אחד שקרה לפני למעלה משלוש שנים, ושהרשים אותי וריגש אותי עד עצם היום הזה.

היה זה טכס בר המצווה הכתתי של אוריה יודאיקין. לצערי רק הבנים של הכתה עלו בו לתורה, אבל זה כבר נושא אחר. כשהגיע תורו של אוריה לקרוא את פרקו בתורה, הוא עמד מול ספר התורה, בין אביו ואמו, ולפתע, נתקף שיתוק. ההתרגשות ואימת הקהל, שיתקו אותו והוא לא היה מסוגל להתחיל לקרוא. במצוקתו, התחיל אוריה גם לבכות. מיכל וביני לא הצליחו להרגיע אותו. ואז קם ממקומו לני, הסבא בן התשעים, ניגש אל הנכד ואמר לו מה שאמר. למרות שישבתי די קרוב, לא שמעתי את מילותיו, אבל אוריה התעשת וקרא את כל העלייה שלו "כמו גדול".

אחר כך שאלתי את אלישע שהיה הרב של הטכס מה אמר לני. וגם השבוע חזרתי ושאלתי. שאלתי את אוריה, ואת מיכל, והתשובה הייתה שהוא חזר ואמר: "אתה יכול! אתה יכול! ואני עומד מאחוריק!".

כמה עוצמה, כמה מנהיגות, כמה חכמה, כמה אהבה לנכד, היו במשפטים האלה. והנכד, כפי שאמר לי אחרי הלוויה, "עשיתי זאת למענו". כמה אהבה וכבוד במשפט הזה.

תודה לך אוריה שהרשית לי לספר סיפור זה.

שבועות ספורים מאוחר יותר חגגנו את יום ההולדת התשעים של לני. הוא היה במיטבו. הוא עמד על כך שזאת תהיה חגיגה מכובדת ושאליה יוזמן הקיבוץ כולו. ואכן, זאת הייתה חגיגה מכובדת, מלאה אהבה וכבוד, מלווה בקייטרינג מצוין. לני עצמו, נשא נאום. נאום חכם וערכי, כפי שהיה לני.

שבועות חלפו, לני חטף שבץ מוחי, ופרפר בין חיים למוות. הוא שרד, אבל כבר היה נכה, מוגבל וסבל מכאבים. שושנה, תבדל"א, וכל המשפחה, ביני ומיכל, הלל והנכדים, עטפו את לני וטיפלו בו, והוא השיב להם באהבה רבה, במשך כשלוש שנים, עד פטירתו ביום חמישי שעבר.

יהא זכרו ברוך.

• הפרדת פסולת ומחזור

בבית הורי בירושלים הקפידו תמיד לאסוף את העיתונים הישנים ולזרוק אותם לחבית המיועדת לכך, אצלנו קראו לפעולה זאת "לקחת לוועד למען החייל" כי ההכנסות מחומר הגלם הזה היו לטובת הוועד למען החייל.

כשעברו הורי לבית אבות ברעננה, הם גילו שאין שם פח של הוועד למען החייל, אז אבי, באופן חד פעמי, ניצל את הפרוטקציה שלו בעיריית רעננה, כדי שיציבו שם בחצר את הפח המיועד.

באותו הזמן, באזור שלנו עוד לא היו פחים של הוועד למען החייל, אז אני הייתי שומרת את העיתונים, ובכל פעם שנסעתי לבקר את הורי ברעננה, לקחתי איתי את העיתונים בשביל הוועד למען החייל...

אחר כך התחיל המחזור גם אצלנו בקיבוץ ובמועצה האזורית, ואנחנו למדנו להפריד פסולת לסוגיה.

לפני כמה חדשים הוצב אצלנו המכשיר האולטימטיבי למחזור בקבוקים. לא עוד עלי ללכת לאלונית, למסור את הבקבוקים, לקבל את 30 האגורות לבקבוק, ואחר כך ללכת בעצמי לזרוק אותם לארגזים שבחוץ. עכשיו יש מכונה.

התקנתי לי את האפליקציה של קש-קש, כי בלעדיה אי אפשר להפעיל את המכונה.

נגשתי למכונה, הכנסתי את כל הבקבוקים וקיבלתי את הכסף באפליקציה.

בפעם השנייה, זה כבר לא היה כל כך חלק, המכונה לא הכירה בחלק מהבקבוקים, למרות שהיה כתוב עליהם "חייב פיקדון של 30 אג" ... את הבקבוקים שנותרו אצלי לקחתי ישירות לארגזים ליד האלונית.

בפעם השלישית מצאתי שלט על המכונה שאומר שיש תקלה, אבל אפשר לגשת לחנות... למזלי, עמד ליד המכונה ארגז. זרקתי את הבקבוקים לארגז. מי שרוצה למכור אותם תמורת 30 אגורות לבקבוק אתם יודעים לאן לגשת...

אז מעכשיו, אלה חדשות המחזור: קומפוסט לפח החום (אם קודם היה אסור לזרוק בתוך שקית, עכשיו מותר). אריזות יש להפריד: אריזות קרטון קטנות לפח הכחול, אריזות פלסטיק ומתכת לפח הכתום. אריזות קרטון גדולות למכלאת הקרטונים, יש לקפל קודם את האריזות. בקבוקים - למיכל המיוחד באפליקציית קש קש, בתנאי

שהמיכל עובד, אם לא? זה תלוי: אם אתה לא מוותר על הפיקדון, תעמוד בתור באלונית כדי לקבל את הכסף, ואחר כך תזרוק למכלים בחוץ, אם אתה מוותר על הפיקדון אתה יכול ישר לזרוק למכלים בחוץ. בקבוקים גדולים: כבר לא זורקים למכלאות הגדולות על יד מגרש החנייה. בקבוקים גדולים הם בקבוקים לכל דבר, ולכן זורקים אותם למיכל לבקבוקים (אם הוא עובד), ומקבלים עבור כל אחד 30 אגורות באפליקציית קש קש. אבל: בקבוקים ריקים של שמן לא נחשבים בקבוקים, אם הם מזכוכית - צריך לזרוק אותם למיכל לדברי זכוכית (בלי הפקקים! את הפקקים זורקים למיכל הכתום). ואם הם עשויים מפלסטיק, נא לזרוק לפח הכתום. עיתונים – לא לוועד למען החייל, אלא למיכל הכחול, זה שזרקתם לתוכו את אריזות הקרטון הקטנות.

וזה לא הכל: סוללות זורקים עכשיו למיכל לבן גדול מאד שעומד במרכז המחזור מאחורי הצריף של רג'י. שימו לב שהגישה אליו קצת קשה, וצריך קודם לרדת במשקל כדי להצליח להשחיל את הסוללות בחריץ הקטן בקצה המיכל.

אגב, אריזות זכוכית כבר אי אפשר לזרוק למיכל הסגול שעמד איפה שהיום עומד המיכל הלבן של פסולת אלקטרונית, בשביל בקבוקי זכוכית, כמו למשל בקבוקי שמן זית, צריך ללכת לחצר המחזור שמאחורי גן שקד. שם גם אפשר למחזר בקבוקי תרופות קטנים, אבל בקבוקי משקה קטנים (של סודה, למשל) ממחזרים במיכל הגדול, זה עם האפליקציה של קש קש, זאת כמובן, אם הוא פועל. אם לא, הולכים לאלונית...

עוד ארבעה חטופים נמצאים במנהרות עזה. הם היו אמורים לחזור כבר מזמן, אבל הם לא.

השבת ארונו של הדר גולדין, וקבורתו בלוויה של אלפים רבים, היא אולי סגירת מעגל, בעיקר למשפחתו, אך גם ציון דרך במאבק העם להיות "עם חפשי בארצנו", ואולי גם פתיחת הדרך לשינוי המיוחל. אבל לרגע לא נשכח את ארבעת החטופים, שמשפחותיהם עדיין מחכות להשבתם לקבורה מכובדת. הלוואי ונזכה לכך בשבוע הבא.

ובינתיים, שבת שלום

תמר וולפין

פִּנֶת הַנִּצְחָה / דוד אלמן

יְהִי זְכוֹר בְּרוּךְ

שוש אפשטיין ז"ל - (10/2/2024 - 29/9/1927)

שוש, מקבוצת וותיקי ומייסדי הקיבוץ, נולדה בליברפול, אנגליה. בגיל 16 הצטרפה ל"הבונים" ושם פגשה את גרשי שהיה אז מזכיר התנועה. הגיעה לארץ ומצאה עצמה במנסורה. הזוג יצאו לשליחות פעמיים. שוש היתה ליצנית ממדרגה ראשונה והופיעה ברוב ה"זיגים" שבקיבוץ. לשוב עבודות רקמה רבות. רקמה שלמדה מגילה מדר ז"ל. הרשים אותי במיוחד טקס הלוויה של שוש שהיה ממש באוירה של "זיג" שכל כך התאים לה. שוש תשאיר ללא ספק "עקבות" רבות במורשת הקיבוץ.

<https://khbbm1.wixsite.com/2024-01>

הביא דוד אלמן - פניות כלשהם הפנו אלי - רק לא בטלפון (בעיית שמיעה)

2 חללים הושבו בשבוע שעבר

ביניהם הדר גולדין הושב לקבורה מכבדת אחרי 4118 ימים.

יהי זכרם ברוך.

סגן הדר גולדין, בנם של לאה ושמחה, אחיו התאום של צור ואחיהם הצעיר של איילת וחמי, נולד ביישוב אשחר שבגליל וגדל בכפר סבא.

הדר נפל ונחטף לפני למעלה מ-11 שנה, במהלך הפסקת אש הומניטרית במבצע "צוק איתן", בקרב הרואי על הגנת המולדת שכל כך אהב. מאז הדר מוחזק בשבי חמאס – 4,118 לילות כימים בהם משפחתו לא חדלה לרגע ממאבקה להשבתו, ועם ישראל כולו צועד לצדם.

הדר ואחיו התאום צור היו בלתי נפרדים - יחד למדו לנגן ולצייר, הדריכו בתנועת "בני עקיבא", למדו במכינת "בני דוד" שביישוב עלי, וסיימו בהצטיינות קורס קצינים לוחמים. לאחר הקורס שב הדר ליחידתו - סיירת גבעתי כמפקד מחלקה, אותה הוביל גם בקרב שבו נפל.

הדר נודע כאדם שכולו אור ונתינה, חדור אהבת הארץ ואהבת האדם באשר הוא. הדר היה רק בן 23 בלבד בנופלו – מפקד רגיש, צנוע ונחוש, שתמיד דאג לאחרים. כחודש לפני נפילתו הדר הציע נישואים לבחירת ליבו עדנה סרוסי, והשניים אף הספיקו להזמין את האורחים לחגוג את אהבתם.

מאז נפילתו של סגן הדר גולדין הוקמו מיזמים ומסגרות חינוכיות להנצחת מורשתו וערכיו- בהם המכינה על שמו, שבה מתחנכים יחד חניכים דתיים וחילונים, נוער בסיכון ועולים חדשים.

ג'ושוע לואיטו מולל ז"ל מטנזניה. ג'ושוע הגיע לקיבוץ נחל עוז 19 ימים בלבד לפני השבת השחורה, לאחר לימודי אגרונומיה באוניברסיטה. הוא תכנן ללמוד בישראל חקלאות מעשית, ולחזור למולדתו עם ארגז כלים רחב. בבוקר השבעה באוקטובר ג'ושוע עבד ברפת של הקיבוץ, עם פרוץ המחבלים הוא נרצח ונחטף לעזה. משפחתו מספרת שהיה מנומס, אדיב, חרוץ מאוד, בעל חיוך גדול שלא יורד מהפנים. הוריו וארבעת אחיו גרים בטנזניה.

**ועדיין נותרו 4 חטופים חללים שנמצאים כבר 770 ימים בשבי
חייבים להחזיר את כולם עכשיו!!!!**

עכשיו:

**מטה המשפחות להחזרת
החטופים והנעדרים**

עד החטוף האחרון

בתחילת המלחמה:

15.11 טל פלמה וויאט

אלון פורת

16.11 דוד קולט

קרול לופוב

17.11 איאן וויאט

בר אליה אזרן

18.11 אמיר שפריי

עומר ורדי

פלא נויפלד

19.11 יפעת ויסבקר

דניאל שמואלי

20.11 עדנה עתי

אנדרי ברגר

רומי פלמה

סיפור לשבת

אנשים כמוך כבר לא נחוצים

אחרי 32 שנים כמורה בבית הספר, יצאתי משם עם משפט אחד מהדהד בליבי:
"אבא אומר שאנשים כמוך כבר לא נחוצים".

ילד בן שש אמר לי את זה. בלי רוע, בלי סרקזם. רק בכנות השקטה של ילד קטן.
ואז הוא הוסיף: "את אפילו לא יודעת איך להשתמש בטיקטוק".

ובכך, ארבעה עשורים של הוראה הגיעו לסיומם.
התחלתי ללמד בתחילת שנות ה-80, בבית ספר כפרי קטן ושלי. אז, באותם ימים, חינוך היה ייעוד – ממש שליחות. לא שילמו לנו הרבה, אבל כיבדו אותנו.
הורים הביאו עוגות לפגישות, ילדים נתנו לנו כרטיסים מצוירים ביד עם לבבות מתנדנדים וחיוכים עקומים.

והניצוץ בעיניו של ילד כשהוא הצליח לקרוא את המשפט הראשון שלו? זה היה הגמול.

אבל משהו השתנה עם השנים. הכבוד דעך, השמחה הפכה לניירת.

ערבים שבעבר היו מלאים בגזירת כוכבי נייר כדי לציין ילדים מצטיינים, עברו כעת להגשת דוחות התנהגותיים באפליקציות של בית הספר.

הדוחות הם לא כדי לתמוך בתלמידים, אלא כדי להגן על עצמנו. כי הורים החלו לצעוק על מורים מול ילדיהם. אחד מהם אפילו צילם אותי בזמן שניחמתי ילד במשבר וחיבקתי אותו.
גם הילדים השתנו – לא באשמתם.

הם הגיעו עייפים, מגורים יתר על המידה, מכורים למסכים, מתקשים להחזיק עפרון או צבעים, לא מסוגלים לחכות לתורם כדי לדבר.

ציפו מאיתנו המורים לתקן את הכול, לחנך. 25 תלמידים, 6 שעות ביום, עם תקציב שבקושי קונה דבק פלסטי.

פינת הקריאה הנעימה שלי הוחלפה ב"נתונים כמותיים".
יום אחד, המנהל אמר לי: "תהיי פחות חמה לתלמידים. הנהלת המחוז רוצה תוצאות".
כאילו שטוב לב הוא עכשיו 'לא מקצועי'.

ובכל זאת, החזקתי מעמד. אהבתי את מבטי התודה השקטים, את הידיים
הביישניות המושטות לקראתי, את הצחוק שהדהד במסדרונות.

אבל לאט לאט, הרגשתי שאני דועכת, הופכת לבלתי נראית. המערכת דרסה
אותי.

היום, פיניתי את חפצי מהכיתה שלי בפעם האחרונה. תוך כדי אריזה, מצאתי
קופסה ישנה עם מכתבים ממחזור 98.

באחת מהן היה כתוב: "תודה שאהבת אותי כשהייתי קשה לאהוב".
בכיתי.

לא עשו לי מסיבת פרידה. רק לחיצת יד אדישה מהמנהל שהמשיך לגלול
בטלפון שלו.

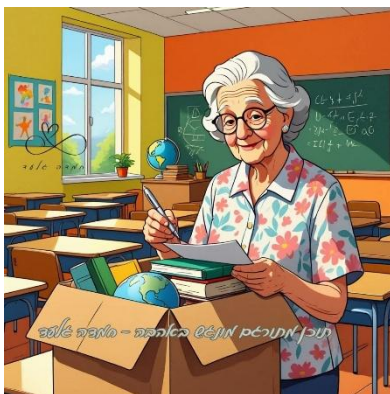
"תודה, אדוני", אמרתי והשארתי את המדבקות ואת הכיסא המתנדנד שלי
מאחור.

אבל לקחתי איתי משהו ששום טכנולוגיה לא יכולה להחליף: את הזיכרון של כל
ילד שפעם הסתכל עליי באמון.

במערכת שלעתיים קרובות שוכחת תלמידים, המורים הם אלה שלעולם לא
שוכחים את ילדיכם.

אז אם אתם פוגשים מורים – בעבר או בהווה – אל תציעו להם קפה. תציעו להם
את כבודכם.

מילה אמיתית. "תודה" פשוטה. כי לפעמים מילה טובה היא יותר מאשר
'מספיק', היא 'טוב מאוד'.

הטקסט הופיע אצל "עובדות" עיבוד מאנגלית לעברית – חמדה גלעד ©

